

IPV-PRO&POL

Intimate Partner Violence: impact, processes, evolution and related public policies in Belgium

Inleiding: onderzoeksvragen, uitdagingen en in IPV-PRO&POL ontwikkelde benaderingen

Charlotte Vanneste

Conférence finale 17.02.22 Eindconferentie

Kwesties

Partnergeweld (IPV) is de laatste decennia en vooral de laatste jaren een **grote maatschappelijke uitdaging** geworden

- Steeds belangrijkere kwestie in het publieke debat
- Lang beperkt tot de **privésfeer**
- **Feministische bewegingen** = belangrijkste drijvende kracht
  - om er een **publieke kwestie** van te maken en
  - om het probleem bovenaan op de **politieke agenda** te krijgen

Uitgangspunt van IPV-PRO&POL

Resultaten van **eerder onderzoek** in opdracht van het *College van procureurs-generaal*

- uitsluitend gebaseerd op statistische gegevens
- gericht op de evaluatie van het strafbeleid en de rechtspraktijken sinds COL 4/2006 en
- gericht op de gevolgen voor recidive

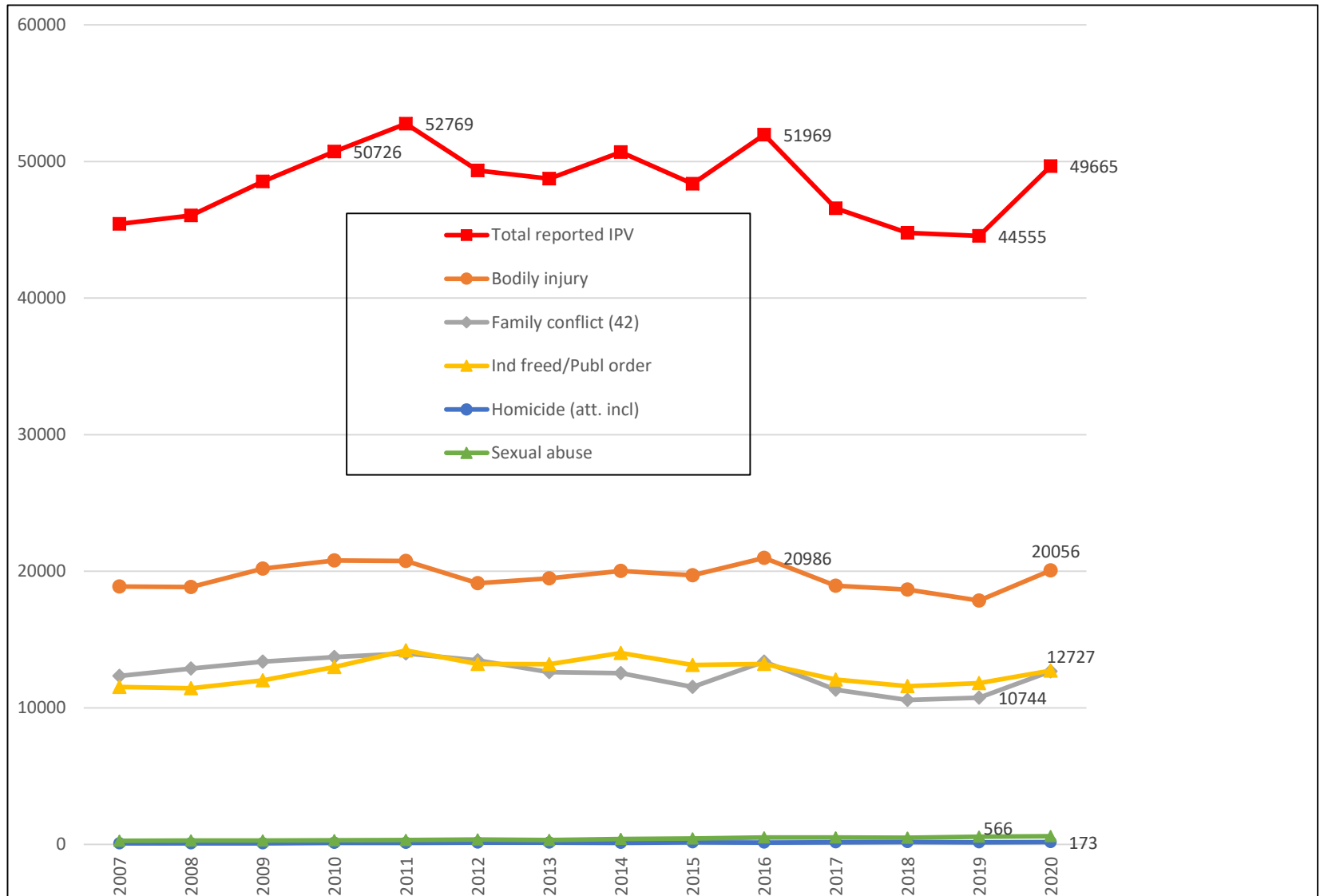
(Vanneste 2016 en 2017)

Drie belangrijke conclusies

(1) Zeer groot **volume** van de gevallen van IPV die bij het parket worden gesignaleerd

- Sinds 2007 (*eerste jaar dat de gevallen identificeerbaar zijn*) vrij stabiel rond 50.000
  - ✓ Circa 20.000 : fysiek geweld
  - ✓ Circa 12.000 : bedreigingen en pesterijen
  - ✓ Circa 11-12.000 : 'familiegeschillen'

IPV cases reported to correctional prosecutors (2007-2020)

- Het grote volume is maar **het topje van de ijsberg**
  - ✓ Slechts 12% van de slachtoffers doet aangifte bij de politie
  - ✓ Verhouding: 14% voor vrouwen en 10% voor mannen
  - ✓ De verhoudingen variëren vooral naargelang het type strafbaar feit
    - 5% (psychologisch geweld), 20-35% (fysiek geweld en doodsb bedreigingen)

Cf.: Onderzoek in opdracht van het IGVM, 2010, Pieters et al.

Drie belangrijke conclusies

(2) Groot **verschil** tussen de **doelstelling van nultolerantie** en de **daadwerkelijke toepassing** ervan

- 70% van de verdachten (met vastgesteld misdrijf): geen (officiële) gerechtelijke reactie
- in wisselende verhoudingen, afhankelijk van het arrondissement

(3) Gebrek aan efficiëntie bij de **preventie van recidive**

- Geen correlatie tussen een meer systematische gerechtelijke reactie (nultolerantie) en het recidivepercentage (afhankelijk van het arrondissement)

Internationale literatuur

Deze resultaten bevestigen wat bekend is uit de internationale literatuur:

- Symbolisch belang van de boodschap van multolerantie
- In de praktijk echter niet efficiënt (recidive voorkomen en beantwoorden aan de verwachtingen van de slachtoffers)
- De gerechtelijke reactie alleen volstaat niet om de doelstellingen in de strijd tegen IPV te halen

Doel van het IPV-PRO&POL-onderzoek

De problemen beter **begrijpen** en bijdragen tot een overheidsbeleid

- dat efficiënter is en
- dat beter beantwoordt aan de verwachtingen van slachtoffers

Indiening van een BELSPO-Brain.be project in samenwerking

- NICC (coördinatie)
- ULiège
- VUB
- UCL

Dubbele doelstelling

Het onderzoeken van

IPV

- **de impact van** het fenomeen **IPV** en de complexe **processen** waaruit het voortvloeit, alsook de processen die het mogelijk maken om uit de situatie van geweld te geraken (desistance)

PRO

maar tegelijkertijd ook van

&

- het **overheidsbeleid** op dit gebied, in een context van **multigovernance** met de ontwikkeling van de **NAP's** sinds 2001 in samenwerking met
  - de federale staat en de gefedereerde entiteiten
  - de verschillende sectoren: publieke en private psycho-medisch-sociale hulpverlening, politie, justitie, gezondheidszorg, welzijn, onderwijs, enz.

POL

Diversificatie en multidisciplinariteit

- Diversificatie van de **benaderingen**
  - Voornamelijk **kwalitatieve** benaderingen
  - Nieuwe **statistische** benaderingen

- Diversificatie van de **vaardigheden en vakgebieden**
  - criminologen, sociologen (NICC)
  - psychologen (ULiège)
  - historicus, demografen (UCL)
  - specialisten in genderstudies (VUB)
  - analisten van het overheidsbeleid (ULiège)

Meervoudige aard van de gegevens

- ✓ Documentaire - **cartografie** van de actoren
  - in de complexe structuur van de federale staat
  - vaststelling van toenemende complexiteit en verschillende ontwikkelingen in Vlaanderen en Wallonië-Brussel Federatie (FWB)
- ✓ **Interviews** met bijna 100 **sleutelactoren** van wie 80% vrouwen (87% in de Franse Gemeenschap en 69% in Vlaanderen)
- ✓ Frans- en Nederlandstalige gerechtelijke **dossiers** (142)
- ✓ **Interviews** met 88 **slachtoffers** en 19 **daders**
- ✓ **Interviews** met **artsen**
- ✓ Gerechtelijke en sociaal-demografische **statistische gegevens** (38.438 IPV-verdachten in 2010)
- ✓ Statistische en persinformatie over **moorden en vrouwenmoorden** in het kader van IPV
- ✓ **Gegevens van een validatieonderzoek** bij 219 actoren

Kwestie van de definitie van IPV

Consensus

- Alle vormen van fysiek, psychologisch, seksueel of economisch geweld tussen partners of ex-partners, al dan niet gehuwd of al dan niet samenwonend.
- Gemeenschappelijk punt: intieme relatie.

Debat

Feministische visie

'Family violence'-visie

Gendervisie

Verschillende standpunten naargelang de sectoren en de deelstaten (FWB en Vlaanderen)

Context van de onderzoeksperiode

Meer politieke en media-aandacht

- **#Metoo-beweging** (sinds oktober 2017)
- Kalender voor de evaluatie van de **Istanbul-Conventie**
Officieel rapport België (02/19), alternatieve rapporten zoals 'Ensemble contre les violences' (02/19), GREVIO-rapport (09/20)
- Werkzaamheden omtrent IPV in de **Senaat** (Commissie gendergelijkheid) - Verslag 06/20
- **Beleidsactieplannen** ter bestrijding van geweld tegen vrouwen (waaronder Plan intra-francophone 2020-2024)
- **Nationaal actieplan** (NAP) 2021-2025 (11/21)
- **Coronacrisis** (sinds 03/20): effect van quarantaine- en noodmaatregelen
- Nieuwe **wettelijke bepalingen**: COL 15/20 (tool voor risico-evaluatie) en COL 20/20 ('herbezoek' door de politiediensten)
- Nieuw **IPV-DACOVID**-onderzoeksprogramma (10/21) (BELSPO)

Praktische informatie

- ❑ Presentaties afwisselend in het Frans en het Nederlands, met telkens een powerpoint in de andere taal
- ❑ Aan het einde van elke presentatie: 5 minuten om vragen te beantwoorden die via de chat worden gesteld (geselecteerde vragen, maar alle vragen worden in gedachten gehouden voor toekomstige werkzaamheden)
- ❑ Eindrapport van het onderzoek in het Engels: beschikbaar vanaf 15 maart 2022 (BELSPO en NICC website)
- ❑ Boek in het Frans en in het Nederlands: juni 2022

Referenties

Pieters J., Italian P., Offermans A., Hellemans S. (2010) Les expériences des femmes et des hommes en matière de violence psychologique, physique et sexuelle, Bruxelles, Institut pour l'égalité des femmes et des hommes.

Vanneste C. (2016) Het strafrechtelijk beleid op het vlak van partnergeweld : een evaluatie van de rechtspraak en de gevolgen ervan inzake recidive. Eindrapport van het onderzoek in opdracht van het College van procureurs-generaal. Collectie van de rapporten van de Operationele Directie Criminologie nr. 41, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie

Vanneste C. (2017) Violences conjugales : un dilemme pour la justice pénale ? Leçons d'une analyse des enregistrements statistiques effectués dans les parquets belges. Revue Champ pénal/Penal field [En ligne], Vol. XIV, <http://champpenal.revues.org/9593>

Bedankt voor uw aandacht

Merci pour votre attention

Voor meer informatie:

charlotte.vanneste@just.fgov.be

charlotte.vanneste@uliege.be